

Innowacja pedagogiczna programowo-metodyczna

„W przyjaźni z sobą i innymi”

Opracowały:

Magdalena Gorlach-Wadelska – pedagog

Ewa Zawacka - psycholog

Wstęp

Inspiracją do opracowania innowacji pt. „W przyjaźni z sobą i innymi” stały się dla nas refleksje wychowawców klas, nauczycieli i rodziców na temat trudności dzieci w radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi, budowaniu prawidłowych relacji oraz przestrzeganiu zasad obowiązujących w szkole. Ponadto obserwacja funkcjonowania uczniów w grupie rówieśniczej uświadamia nam jak duża jest skala problemu w radzeniu sobie w sferze społecznej.

Współczesna szkoła obok funkcji edukacyjnej, pełni bardzo ważną rolę wychowawczą. To tutaj uczniowie spędzają znaczną część swojego czasu. Przeżywają sukcesy i niepowodzenia. Zdobywają wiedzę, ale poznają także siebie, uczą się budować pozytywne relacje z innym ludźmi. Umiejętność bycia z drugim człowiekiem ma znaczący wpływ na to w jaki sposób dziecko postrzega i ocenia siebie, jak kształtują się jego kontakty z rówieśnikami, ale i dorosłymi. Dzięki pozytywnym doświadczeniom zdobywanym w szkole, w domu, w grupie rówieśniczej dzieci zaspokajają swoje najważniejsze potrzeby: bycia akceptowanym, lubianym, kochanym, potrzebnym. Mogą czuć się ważne i przynależać do grup. Zdobywają wiedzę na temat swoich możliwości, mocnych stron. Zajęcia w grupie umożliwiają im wzajemne poznawanie siebie, uczą szacunku do innych. Uczniowie stają się bardziej otwarci na siebie, dostrzegają i rozumieją emocje swoje i innych. Zaplanowane działania w dużym stopniu modelują właściwe wzorce funkcjonowania w społeczeństwie. Dzieci dowiadują się, w jaki sposób skutecznie się komunikować, a co się z tym wiąże, jak rozwiązywać konflikty. Bardzo ważnym elementem jest przybliżenie uczestnikom zajęć wiedzy o emocjach. Dzieci często mają dużą trudność z przeżywaniem i okazywaniem emocji. W codziennym życiu uczucia są mało doceniane. Nawet w bliskim otoczeniu dziecka często okazywanie uczuć jest kłopotliwe. Dla prawidłowego rozwoju dziecka bardzo ważnym jest, by zrozumiało ono, że przeżywanie emocji jest naturalną odpowiedzią na to, co nas spotyka. Jest to zatem coś naturalnego i potrzebnego.

Rozumienie siebie, innych, budowanie prawidłowych relacji, otrzymywanie wsparcia i akceptacji, powoduje, że wzrasta poczucie własnej wartości. Tworzenie pozytywnej samooceny, samoakceptacji jest bardzo ważnym elementem kształtowania się silnej osobowości. Tylko wtedy, gdy młody człowiek jest przekonany o swojej sile, mądrości i wartości, gotów jest stawiać opór naciskom ze strony grupy rówieśniczej i unikać zagrożeń związanych z uzależnieniami i innymi zachowaniami ryzykownymi. Zajęcia, których celem jest budowanie pozytywnej samooceny umożliwią dzieciom doświadczanie tego, że są wyjątkowe, lubiane przez innych, że mają wiele mocnych stron i talentów. Ponieważ szkoła jest miejscem, w którym spotykają się różne charaktery, osobowości, temperamenty i zainteresowania, uważamy, że rozumienie i akceptacja tych różnic pozwoli dzieciom kształtować prawidłowe relacje. Osoby wzrastające w atmosferze spokoju i wzajemnego zrozumienia, nie będą odczuwały lęku przed nowymi sytuacjami, będą

miały większą odwagę w pokonywaniu problemów i lepiej poradzą sobie z sytuacjami trudnymi. Ponieważ pojawiające się trudności i konflikty są naturalnym elementem kontaktów międzyludzkich, (są nieuniknione właśnie dlatego, że różnimy się między sobą) dzieci powinny uczyć się radzenia sobie z nimi, a nie postrzegać je jako coś złego i niepożądanego. Obszarem, który został również w programie uwzględniony jest zdrowy styl życia. Proponowane zajęcia dają uczniom okazję do zastanowienia się nad codziennymi nawykami, korzystnymi i niekorzystnymi dla ich zdrowia. Ważne jest, aby zrozumieli, że oni sami są w znacznym stopniu odpowiedzialni za własne zdrowie. Uczniowie dowiedzą się również, jak na równowagę organizmu wpływają środki uzależniające.

Realizacja programu innowacji „W przyjaźni z sobą i innymi” stwarza możliwość wspólnego zdobywania doświadczeń, poznawania siebie i innych. Pozwoli dzieciom zbliżyć się do siebie i nawiązać pozytywne relacje. Wiemy, jak ważna jest w życiu sfera emocjonalna i społeczna. To od niej w dużym stopniu zależy, czy z dziecka wyrośnie szczęśliwy, znający swoją wartość i szanujący innych dorosły.

Ogólne założenia

Wprowadzenie innowacji zostało poprzedzone diagnozą funkcjonowania emocjonalnego i społecznego uczniów naszej szkoły. Innowacja zawiera zagadnienia związane z wiedzą o systemach wartości, wpływach społecznych, umiejętnościach radzenia sobie z sytuacjami trudnymi i rozwiązywaniem konfliktów. Zaprezentowana innowacja została opracowana na podstawie programu zajęć profilaktyczno-wychowawczych dla klas I-III i IV-VI „Spójrz inaczej”. Zawiera propozycje grupowych zajęć oraz propozycję wspólnych rajdów i organizacji spektakli tematycznych. Formy te mają przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych celów oraz sprawdzenia skuteczności i efektywności podejmowanych działań.

Uczestnikami programu będą wybrani uczniowie klas pierwszych i czwartych. Typowanie uczniów uzależnione będzie od funkcjonowania ucznia na terenie szkoły i w środowisku rodzinnym na zasadzie dobrowolności. Przez okres 3 lat będą uczestniczyć w nieobowiązkowych zajęciach pozalekcyjnych.

Miejsce realizacji: Szkoła Podstawowa nr 15 im. Polskich Olimpijczyków w Koninie

Termin realizacji: 01.09.2014r. – 23.06.2017r.

Forma zajęć innowacyjnych: nieobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne - 1 godzina tygodniowo

Odpowiedzialni za realizację programu:

Magdalena Gorlach-Wadelska- pedagog – prowadzenie zajęć dla uczniów klas 4-6

Ewa Zawacka- psycholog - prowadzenie zajęć dla uczniów klas 1-3

Cele

W planowej innowacji zakłada się następujące cele:

Główne –

- Kształtowanie osobowości dziecka
- Wspieranie rozwoju dziecka

Szczegółowe -

- Pogłębianie wiedzy o sobie i innych
- Poznanie cech, których posiadanie jest warunkiem utrzymania dobrego kontaktu z innymi
- Budowanie pozytywnego obrazu samego siebie
- Uświadamianie sobie mocnych stron i korzyści, jakie płyną z wysokiej samooceny
- Umiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjami np. lękiem, złością, strachem, itp.
- Poznanie, jakie reakcje organizmu towarzyszą uczuciom i jaki jest związek uczuć z zachowaniem
- Usprawnianie umiejętności radzenia sobie w nowych sytuacjach
- Poznanie sposobów wyrażania złości, które są akceptowane społecznie
- Zdobywanie podstawowej wiedzy o konfliktach
- Poznanie sposobów konstruktywnego rozwiązywania konfliktów z rówieśnikami, rodzicami i dorosłymi
- Uświadomienie sobie, w jaki sposób zachowanie wpływa na postawy i zachowania grupy
- Poznanie, czym jest zdrowy styl życia, umiejętność aktywnego spędzania czasu
- Kształtowanie postawy asertywności
- Zdobywanie podstawowych wiadomości na temat alkoholu i innych substancji uzależniających oraz ich działania

Sposoby i zakres realizacji programu „W przyjaźni z sobą i innymi”

Metody pracy:

- Krąg uczuć
- Rysunki
- Psychodramy
- Dyskusja
- Burza mózgów
- Uzupełnianie zdań
- Opowiadania
- Gry i zabawy
- Praca w małych grupach

Treści programu:

- Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć
- Uczestnictwo w grupie
- Rozwiązywanie problemów
- Dbanie o zdrowie (z uwzględnieniem tematyki uzależnień w klasach IV-VI)

Tematyka bloków:

KLASA I

- I. Podobieństwa i różnice między ludźmi
- II. Razem uczymy się i razem bawimy
- III. Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć
- IV. Uczestnictwo w grupie – jesteś członkiem rodziny
- V. Dbanie o zdrowie

KLASA II

- I. Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć
- II. Nasze uczucia
- III. Uczestnictwo w grupie
- IV. Dbanie o zdrowie

KLASA III

- I. Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć
- II. Uczestnictwo w grupie
- III. Rozwiązywanie problemów
- IV. Dbanie o zdrowie

KLASA IV-VI

- I. Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć
- II. Uczestnictwo w grupie

III. Rozwiązywanie problemów

IV. Dbanie o zdrowie i wiedza na temat uzależnień

KLASA I

L.p.	Temat bloku	Temat spotkania	Cele	Sposoby realizacji
I.	Podobieństwa i różnice między ludźmi	<p>1.Poznajemy się</p> <p>2. Jak można mnie rozpoznać?</p> <p>3.Czym się różnimy?</p> <p>4.Każdy z nas wygląda inaczej</p> <p>5.W czym jesteśmy podobni, a czym się różnimy?</p> <p>6.Jak podejmujemy decyzje?</p>	<p>- przedstawienie się osób prowadzących</p> <p>- autoprezentacja dzieci (rysunkowa lub słowna)</p> <p>- dostrzeganie i akceptowanie cech</p> <p>- rozpoznawanie cech charakterystycznych , które czynią je niepowtarzalnymi i rozpoznawalnymi</p> <p>-zwrócenie uwagi na różnice między ludźmi</p> <p>-wywołanie poczucia dumy z własnych zainteresowań</p> <p>-zwrócenie uwagi dzieci na cechy charakterystyczne własnego wyglądu i wyglądu innych dzieci</p> <p>-dostrzeganie podobieństw i różnic między sobą innymi</p> <p>-dostrzeganie indywidualności i niepowtarzalności</p> <p>-uczenie się podejmowania decyzji w oparciu o własne upodobania</p>	<p>Omówienie tematyki zajęć, rysunkowe autoprezentacje</p> <p>Moja twarz jest niepowtarzalna- odbicie w lusterku, rozmowa, scenka „zaginione dziecko”</p> <p>Rozmowa, rysunek, dokończanie zdania</p> <p>Rysowanie sylwetki</p> <p>Omówienie sylwetek- podobieństwa i różnice</p> <p>Rozmowa, „skrzynia ze skarbami”, ocena przez głosowanie</p>
II.	Razem uczymy się i razem bawimy	<p>7.Jesteśmy klasą</p> <p>8.Poznajemy normy,</p>	<p>-zwrócenie uwagi na relacje między osobami w klasie i to jak się czują w grupie</p> <p>-uświadczenie</p>	<p>Rysunek, rozmowa</p> <p>Rozmowa, „kraj</p>

		reguły, zasady	dzieciom, że ustalanie oraz przestrzeganie zasad i reguł wpływa na ich dobre relacje z innymi i zapobiega nieporozumieniom	bez reguł”, opowiadanie
		9.To są moi przyjaciele	-uświadomienie sobie przez dzieci co to znaczy być przyjacielem i mieć przyjaciela	Rozmowa, rysunek, „Jak to jest być czyimś przyjacielem?”
III.	Postrzeganie siebie i rozumienie swoich i cudzych uczuć	10.Rozpoznajemy i nazywamy uczucia	-uświadomienie dzieciom, że w różnych sytuacjach ludzie przeżywają różne uczucia -rozpoznawanie i nazywanie uczuć	Nazywanie uczuć, uzupełnianie zdań
		11.Wyrażamy uczucia mimiką	-uświadomienie sobie, że uczucia, które przeżywamy, wyrażają się często za pomocą mimiki -uczenie się, że możemy rozpoznawać uczucia innych osób, zwracając uwagę na wyraz ich twarzy	Rozmowa, gra w karty, pokazywanie
		12.Wyrażamy uczucia zachowaniem	-uświadomienie sobie przez uczniów, jaką rolę odgrywa język ciała w wyrażaniu emocji -zwrócenie uwagi na to, jak zachowują się ludzie przeżywający różne uczucia	Odgrywanie ról, Jak czuję się dzisiaj? Rysunek
		13.Zwracamy uwagę na uczucia innych ludzi	-uczenie się rozróżniania uczuć przeżywanych przez innych oraz zdobywanie umiejętności akceptowania uczuć przez innych ludzi -uczenie się bezinteresownej pomocy innym	Różne uczucia, jak rozpoznać czyjeś uczucia?, moje uczucia, twarze do kolorowania, rundka

		14.Uczymy się rozumieć uczucia innych ludzi	osobom -zdobywanie umiejętności rozumienie w sytuacjach konfliktowych przeżyć i uczuć rówieśników	Rozmowa, odgrywanie scenek
		15.Przezywanie	-uświadomienie dzieciom, że przezywanie sprawia przykrość innym i godzi w ich uczucia	Opowiadanie, małe serca i duże serca- rysunek, rozmowa- co mogę zrobić kiedy mnie przezywają?
IV.	Uczestnictwo w grupie	16.Moja rodzina (wykonanie książeczki o rodzinie)	-uświadomienie sobie przez dzieci, co to jest rodzina i co to znaczy, że są jej członkami	Rozmowa o rodzinie, książeczka o rodzinie, list do rodziców
		17.Omówienie książeczki o rodzinie	-zdobycie wiadomości o rodzinach swoich kolegów i koleżanek -uczenie się wzajemnego słuchania	Oglądanie wykonanych książeczek, wypowiedzi dzieci
		18.Każdy w rodzinie ma swoje obowiązki	-zastanowienie się jakie czynności wykonują w domu poszczególni członkowie rodziny -zwrócenie uwagi na to, jaki jest udział dziecka w pracach domowych, co lubi ono lubić oraz jakie to ma znaczenie dla innych osób w domu	Rodzinne zajęcia, zgadnij, co lubię robić?- pantomima
V.	Dbanie o zdrowie	19.Co mogę zrobić, abym był silny i zdrowy?	-zwrócenie uwagi dzieci na to, co mogą zrobić, aby były zdrowe -zastanowienie się nad cechami zdrowego i niezdrowego sposobu życia	Rozmowa, opowiadania
		20.Zwracamy uwagę	-uczenie się przez	Rozmowa,

		<p>na to , co wkładamy do ust</p> <p>21.Rozpoznajemy substancje trujące</p> <p>22.Jak zachować się, żeby być zdrowym?</p>	<p>dzieci nazywania i rozróżniania produktów jadalnych, niejadalnych i szkodliwych dla zdrowia</p> <p>-rozpoznawanie substancji trujących i uczenie się, jak z nimi postępować</p> <p>-uświadomienie sobie przez uczniów znaczenia podejmowania właściwych decyzji w sprawie zdrowia</p>	<p>fotografie z czasopism, zabawa „najpierw pytamy”, gry, rundka</p> <p>Rozmowa: Jakie znasz substancje trujące?, oznaczenia substancji trujących, list do rodziców</p>
VI.	Rajd	23. Z przyjaciółmi wspólnie bawimy się	-sprawdzenie zdobytych umiejętności i wiadomości we wspólnym byciu razem	Wędrówka, wspólne zabawy

KLASA II

L.p.	Temat bloku	Temat spotkania	Cele	Sposoby realizacji
I.	Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć	<p>1. Jesteśmy podobni i różni w swoich upodobaniach</p> <p>2. To właśnie JA</p> <p>3. Książeczka o mnie</p> <p>4. Omówienie „Książeczki o mnie”</p> <p>5. Moje sukcesy</p> <p>6. Czuję się ważny, ludzie mnie doceniają</p>	<p>-sposobnie podobieństw i różnic w swoich upodobaniach i doznaniach</p> <p>-zdanie sobie sprawy ze swoich pozytywnych cech</p> <p>-dostrzeganie w innych tego, co jest godne podziwu</p> <p>-zwrócenie uwagi dzieci na to, że różnią się od innych, że mogą doceniać te różnice i być dumne ze swojej tożsamości</p> <p>-dostrzeganie różnic między ludźmi</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci swoich mocnych stron</p> <p>-nabycie umiejętności swobodnego mówienia o swoich mocnych stronach</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, w jakich sytuacjach czują się ważne i kiedy są doceniane przez innych</p>	<p>Spacer w wyobraźni, opowiadanie, rysunek</p> <p>„To właśnie ja” – książeczka o mnie, rysunek, przedstawienie się</p> <p>Zrobienie „Książeczki o mnie”</p> <p>Omówienie książeczki, wystawa, pokazanie rodzicom</p> <p>Co to jest sukces?, rozmowa, rysunek</p> <p>Rozmowa, zabawa „skok do środka koła”, komiks o docenianiu</p>

II.	Nasze uczucia	7.Przeżywamy różne uczucia	-uświadomienie sobie swoich uczuć -akceptowanie uczuć przeżywanych przez inne osoby	Rysunek twarzy wyrażającej różne uczucia, opowiadanie, dokończanie zdań rundka
		8.Mogę w pływać na to, co czuję	-uświadomienie sobie przez dzieci tego , że uczucia się zmieniają -poznanie przez dzieci sposobów radzenia sobie z przykrymi uczuciami	Wydarzenia i uczucia, rozmowa, rysunek twarzy-pan smutny i pan zadowolony, opowiadanie, rundka
		9.Kiedy czujemy się smutni, niepewni, samotni	-rozmowy o sytuacjach trudnych emocjonalnie -poszukiwanie przez dzieci sposobów konstruktywnych zachowań w tych trudnych sytuacjach	Opowiadanie, historyjki, rundka końcowa
		10.Czasami się kłócimy	-nauka sposobów, jak można radzić sobie z trudnymi sytuacjami: bójkami i kłótniami	Opowiadanie o ilustracji, rozmowa-przyczyny naszych kłótni, rysunek, kiedy nasi bliscy kłócą się..., niedokończone zdania
		11.Dokuczanie	-uświadomienie sobie przez dzieci tego, dlaczego ludzie dokuczają i jak można rozwiązywać takie sytuacje -uczenie się sposobów reagowania w sytuacji przemocy ze strony starszych rówieśników	Rozmowa ,co to znaczy dokuczanie?, opowiadanie, niedokończone zdania, historyjka obrazkowa, rundka
		12.Skarżenie	-uświadomienie sobie przez dzieci,	Opowiadanie , co zrobić zamiast

		<p>13.Mój „dobry dzień”</p> <p>14.Mój „zły dzień”</p> <p>15.Czasami czujemy się odrzuceni</p>	<p>czym jest skarżenie i jak sobie z m radzić</p> <p>-dostrzeganie przez dzieci faktu, że jest wiele sytuacji, które sprawiają im radość, przyjemność i zadowolenie</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, jakie sytuacje źle wpływają na ich samopoczucie i jak mogą sobie z tym radzić</p> <p>-lepsze rozumienie przez dzieci uczuć innych osób odrzuconych -nauka radzenia sobie we wspomnianych wyżej sytuacjach</p>	<p>skarżenia?, dyskusja, lista „jak sobie radzić ze skarżeniem?”</p> <p>Mój dobry dzień- opis dnia, rysunek, rundka</p> <p>Rozmowa, rysunek</p> <p>Opowiadanie, jak się czujemy, gdy jesteśmy odrzucony, arkusz zachowań, rundka</p>
III.	Uczestnictwo w grupie	<p>16.W rodzinie wzajemnie sobie pomagamy</p> <p>17.Jesteśmy klasą</p>	<p>-uświadomienie sobie przez dzieci, jaki mogą wnieść wkład w życie rodziny</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, co to znaczy, że tworzą klasę i czego w związku z tym mogą oczekiwać od siebie wzajemnie.</p>	<p>Rozmowa, rysunek „pomocna dłoń”, jak opiekuje się zwierzętami w moim domu?, co to znaczy opiekować się kimś?</p> <p>Wypowiedzi na podane tematy , prezentacja, budowanie maszyny- pantomima, rozmowa- co w klasie najbardziej się podoba?</p>
IV.	Dbanie o zdrowie	18.Dbamy o swoje zdrowie	-uświadomienie sobie przez dzieci, że potrafią same dbać o swoje zdrowie i ze	Rozmowa o zdrowiu, plakaty, wystawa

V.	Rajd	<p>19.Dobre i złe samopoczucie</p> <p>20.Gdy jestem chory</p> <p>21.Podejmujemy dobre decyzje dotyczące zdrowia</p> <p>22. Z przyjaciółmi za pan brat</p>	<p>może to stanowić dla nich powód do dumy</p> <p>-dostrzeganie przez uczniów różnic pomiędzy dobrym a złym samopoczuciem</p> <p>-poznawanie zasad obchodzenia się z lekarstwami</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, w jaki sposób mogą podejmować dobre decyzje dotyczące ich zdrowia</p> <p>-sprawdzamy zdobyte umiejętności i wiadomości we wspólnej zabawie</p>	<p>Karta samopoczucia, kukielki</p> <p>Rozmowa, rysunek</p> <p>Koła ze sznurków, zabawa „skok do koła”, plakat</p> <p>Zabawy i gry</p>
----	------	---	---	--

KLASA III

L.p.	Temat bloku	Temat spotkania	Cele	Sposoby realizacji
I.	Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć	<p>1.Co mi się zdarzyło milego?</p> <p>2.Są rzeczy, które robię bardzo dobrze</p> <p>3.Co się ze mną dzieje, gdy przeżywam różne uczucia? „Książeczka uczuć”</p> <p>4.Omówienie „Książeczki uczuć”</p> <p>5.TAK, potrafię</p> <p>6.Mogę wpływać na swoje samopoczucie</p>	<p>-budowanie pozytywnej samooceny poprzez przypominanie dobrych doświadczeń</p> <p>-pogłębienie poczucia bezpieczeństwa w grupie</p> <p>-rozbudzenie świadomości znaczenia relacji z innymi ludźmi</p> <p>-możliwość mówienia o swoich sukcesach i dzielenia się swoimi przeżyciami z koleżankami i kolegami</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, jakie emocje i nastroje towarzyszą im w różnych sytuacjach?</p> <p>-uczenie dzielenia się swoimi uczuciami z innymi</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci zmian, jakie zaszły w ich rozwoju</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, że istnieją możliwości wpływania na własne samopoczucie</p> <p>-rozwinięcie głębszej świadomości tego, w jaki sposób różne nastroje wpływają na nie same i na innych</p>	<p>Rozmowa, rysunek</p> <p>Rozmowa „mój sukces”, prezentacja-rysunek, scenka, zabawa „podium”</p> <p>Niedokończone zdania, opowiadanie o ilustracji, „Książeczka uczuć”</p> <p>Prezentacja, omówienie,</p> <p>Arkusze „trzydzieści czynności”, plakat</p> <p>Rozmowa- Dobry lub zły nastrój, byłem przestraszony, byłem zły, omawianie sytuacji</p>

II.	Uczestnictwo w grupie	7.Czasami jesteŝmy zazdroŝni	ludzi -uŝwiadczenie dzieciom, ŝe zdarza siÄ , ŝ sÄ o coŝ zazdroŝni, ale ŝe moŝna próbowaÄ sobie z tym radziÄ	Rozmowa o zazdroŝci, opowiadanie, dzielenie siÄ z innymi – sytuacje, zachowania, rundka
		8.Bicie i dokuczanie	-uŝwiadczenie sobie przez dzieci sytuacji osoby, ktra jest ofiarÄ przemocy -szukanie sposobw pomocy osobom w takiej sytuacji	Papierowa postaÄ, opowiadanie, rozmowa, praca w grupach, lista osb, ktre mogÄ pomóc, rozmowa- jak to jest w naszej klasie?
		9.Popelniamy bÄdÄ	-uczenie siÄ przyjmowania odpowiedzialnoŝci za popełnione bÄdÄ	Opowiadanie, Co mogÄ zrobiÄ, gdy popełniÄ bÄdÄ?- dyskusja, scenki
		10.Jak to jest , kiedy siÄ kogoŝ lub coŝ straci?	-dzielenie siÄ spostrzeŝeniami na temat tego , jak ludzie mogÄ pomagaÄ z zmartwieniu, stracie	Opowiadanie, jak siÄ czuje , kiedy coŝ, kogoŝ tracÄ?- rozmowa, rysunek
		11.Moja rodzina	Poznanie charakterystycznych cech swojej rodziny	DokaÅczanie zdaÅ, plakat o rodzinie
		12.Wszyscy tworzymy klasÄ	-uŝwiadczenie sobie przez dzieci , ŝe klasÄ tworÄ rżne osoby, ktre wnosÄ do niej wlasne wartoŝci	Wsplny rysunek, rozmowa
		13.UkÅdanie klasowego puzzla	-doŝwiadczenie przez dzieci wsplpracy i wspldziaÅania -wymiana spostrzeŝeÅ i poglÄdw dzieci na temat swojej klasy	UkÅdanie klasowego puzzla- pociÄtego wczeŝniej rysunku, rozmowa- co

III.	Rozwiązywanie problemów	14. Jak pomagamy innym?	-docenianie wzajemnej pomocy -uświadomienie dzieci co można odczuwać, kiedy się polega na drugiej osobie -ułatwienie dzieciom opisywania swoich uczuć, gdy komuś pomogą	sadzisz o swojej klasie? Rozmowa, przeszkoda- doświadczenie, papierowa dłoń- pomocna dłoń, sposoby pomagania, Scenki- co zrobisz?
		15. Różne osoby mogą mi pomóc	-uczniowie poznają sposoby efektywnego komunikowania się z innymi i nauczą się odważnego sposobu postępowania	Dyskusja, scenki, rundka
		16. Co podoba mi się u moich przyjaciół? Co lubią we mnie moi przyjaciele?	-uświadomienie sobie przez dzieci znaczenia przyjaźni w ich życiu	Rozmowa o moich przyjaciółach, moja osoba- co ci się we mnie podoba?, książeczka o przyjaciółach
		17. Omówienie „książeczki o przyjaciółach”	-uświadomienie znaczenia przyjaźni w życiu	Wspólne oglądanie, rozmowa
		18. Jak podejmujemy decyzje?	-uczenie się podejmowania decyzji w sytuacjach wymagających odwagi	Opowiadanie, dyskusja, trudne sytuacja- własne doświadczenia
		19. Jak odmawiać, gdy jest się namawianym?	-uświadomienie sobie przez dzieci, że są sytuacje w których warto jest umieć odmawiać -nauka różnych sposobów odmawiania	Rozmowa, zwroty odmowy, modelowanie silnych, odważnych uczuć, scenki
		20. Rozwiązywanie problemów	-rozmowy o napotykanym	Rozmowa, przykłady

IV.	Dbanie o zdrowie	<p>21. Poznajemy równowagę swojego ciała</p> <p>22. Poznajemy ruch swojego ciała</p> <p>23. Gdyby moje ciało mogło mówić</p> <p>24. Dbamy o swoje ciało</p> <p>25. Jak używać lekarstw?</p>	<p>problemach i nauka rozwiązywania ich -skupienie uwagi na jednym problemie i znalezienie kilku sposobów jego rozwiązania -przewidywanie konsekwencji danego rozwiązania problemu</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci znaczenia zachowania równowagi fizycznej i psychicznej</p> <p>-doznawanie ruchu swojego ciała w przestrzeni</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci jak zbudowane jest ich ciało</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, jak mogą dbać o swoje zdrowie</p> <p>-uświadomienie sobie przez dzieci, co zrobią i co mogą zrobić dla utrzymania zdrowego ciała</p>	<p>problemów, metody rozwiązywania problemów, rozwiązywanie problemów, rundka</p> <p>Ćwiczenia: waga, równoważna, z kamienia na kamień; rozmowa, rundka</p> <p>Zajęcia ruchowe: bączki, skoczkowie; Rozmowa</p> <p>Papierowe kontury dziecka, ćwiczenie: jaka funkcję pełni..., rysunek „Gdyby moje ciało mogło mówić”</p> <p>Rozmowa, rysunek</p> <p>Rozmowa, głosowanie, rundka, uzupełnianie zdań</p>
V.	Rajd	26. Z przyjaźnią na ty	-sprawdzamy zdobyte umiejętności i wiadomości	Gry i zabawy

KLASA IV

L.p.	Temat bloku	Temat spotkania	Cele	Sposoby realizacji
I.	Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć	<p>1. Jaki jestem?</p> <p>2. Doceniam innych, a inni doceniają mnie</p> <p>3. Moje sukcesy</p> <p>4. Skąd wiemy, że przeżywamy uczucia i emocję?</p> <p>5. Dlaczego emocje są tak ważne?</p> <p>6. Wewnętrzne ja – zewnętrzne ja</p> <p>7. Kiedy jest mi smutno?</p> <p>8. Możemy wpływać na swój nastrój</p>	<p>-uświadomienie sobie swoich mocnych stron</p> <p>-zwrócenie uwagi na sytuacje, w których inni nas doceniają i sytuacje, w których my doceniamy innych</p> <p>-uczenie się dostrzegania i akceptowania swoich osiągnięć</p> <p>-uczenie się rozpoznawania i nazywania uczuć</p> <p>-zwrócenie uwagi uczniów na związki pomiędzy uczuciami a zachowaniami</p> <p>-zwrócenie uwagi uczniów, że różne sytuacje wpływają na to, jak się czują i co o sobie myślą</p> <p>-uczniowie uczą się rozpoznawać uczucie smutku i rozmawiać o sposobach radzenia sobie z nim</p> <p>-uświadomienie uczniom, że są zdrowe sposoby wpływania na ich nastrój w trudnych</p>	<p>Rozmowa wstępna, collage, karta „To właśnie Ja”</p> <p>rozmowa, komiks, scenki, rundka kończąca</p> <p>rysunek sukcesu, ręka sukcesu, rozmowa podsumowująca</p> <p>zdania niedokończone, rundka, karta uczuć, kalejdoskop uczuć</p> <p>praca w grupach – karta „Robot Cyberner”, zdania niedokończone</p> <p>opowiadanie, praca plastyczna</p> <p>rozmowa, arkusz „Jak sobie radzę ze smutkiem”, scenki, praca domowa</p> <p>omówienie pracy domowej, karta „Sytuacje, w których najczęściej ...”,</p>

			<p>sytuacjach</p> <p>-uczniowie będą potrafili rozpoznać uczucie złości i opisać sytuacje, które wywołują złość</p>	<p>scenki</p> <p>rozmowa, rysunek, lista „Kiedy przeżywamy złość”</p>
II.	Uczestnictwo w grupie	<p>10. Jak możemy radzić sobie ze złością?</p> <p>11. Ludzie różnią się między sobą i dzięki temu są wyjątkowi</p> <p>12. Jak pomóc tym, którzy czują się odrzuceni?</p> <p>13. Jak sobie radzić z przemocą i agresją?</p>	<p>-uczniowie będą poszukiwali sposobów opanowywania swojej złości</p> <p>-zwrócenie uwagi uczniów na podobieństwa i różnice między ludźmi</p> <p>-uczniowie będą się zastanawiali nad tym, jak czuje się osoba odrzucona przez innych oraz nad tym, co może jej pomóc</p> <p>-uczniowie będą rozmawiali o sytuacjach, w których stosowana jest przemoc oraz szukali najlepszych sposobów zachowań</p>	<p>opowiadania, ćwiczenie z balonem, rundka</p> <p>dyskusja, karta „Która osoba z naszej klasy”, praca w parach „Podobieństwa i różnice”, rozmowa</p> <p>scenki, rozmowa, dymki komiksowe</p> <p>opowiadanie, scenki, rozmowa w parach, dyskusja</p>
III	Rozwiązywanie problemów	<p>14. Jak sobie radzę w IV klasie?</p> <p>15. Czasami podejmujemy ryzykowne decyzje</p> <p>16. Czasami</p>	<p>-uświadomienie sobie, z jakimi uczuciami i doświadczeniami wiąże się przejście do IV klasy</p> <p>-uświadomienie uczniom potrzeby rozważania konsekwencji przy podejmowaniu ryzykownych decyzji</p> <p>-uświadomienie</p>	<p>lista różnic, karta „Ja w IV klasie”, list</p> <p>rozmowa, odgrywanie ról, gra w karty – Wybory i Konsekwencje</p> <p>Co się stanie,</p>

IV	Dbanie o zdrowie i wiedza na temat uzależnień	zmieniamy swoje decyzje	uczniom potrzeby sprawdzenia konsekwencji swoich wyborów i możliwości zmiany decyzji	jeśli..., dyskusja
		17. Uczymy się odmawiać	-uczniowie będą się uczyli umiejętności odmawiania w sytuacjach zagrażających ich zdrowiu i bezpieczeństwu	dyskusja, Jak odmawiać, scenki
		18. Co to jest zdrowe życie?	-uświadomienie dzieciom zdrowego stylu życia	pogadanka, praca w parach „Mój wzór zdrowego życia”,
		19. Co wiemy o środkach zmieniających	-diagnoza stanu wiedzy uczniów dotyczących środków uzależniających	opowiadanie, skąd czerpiemy wiadomości o środkach uzależniających, co zrobić z torbą? - pogadanka
		20. Dlaczego młodzi ludzie palą papierosy?	-uświadomienie uczniom powodów, dla których młodzi ludzie sięgają po papierosy	plakat, opowiadanie, rozmowa, zakończenie
		21. Jak alkohol wpływa na nasz organizm?	- uświadomienie uczniom, jaki jest wpływ alkoholu na organizm	eksperyment, arkusz „Wpływ alkoholu na nasz organizm”, pytania i odpowiedzi
V.	Rajd	22. Jak korzystać z reklam?	-zrozumienie technik działania reklam	ulubiona reklama, układanie reklam „Jak uważać na reklamy”, dyskusja
		23. Z przyjacielem na wędrowkę	-sprawdzenie nabytej wiedzy i umiejętności	-gry i zabawy

KLASA V

L.p.	Temat bloku	Temat spotkania	Cele	Sposoby realizacji
I.	Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć	<p>1. Kim jestem?</p> <p>2. Moje mocne strony</p> <p>3. Umniejszanie wartości</p> <p>4. Jak sobie radzić z negatywnym myśleniem?</p> <p>5. Kiedy czuję się samotny?</p> <p>6. Jak poradzić sobie ze strachem?</p> <p>7. Opanowywanie złości</p>	<p>-uświadomienie sobie swojej wyjątkowości i tego, że każdy z nich jest odrębną, jedyną w swoim rodzaju osobą</p> <p>-rozwijanie umiejętności dostrzegania swoich mocnych stron i prezentowania ich innym ludziom</p> <p>-uświadomienie dzieciom skutków, jakie niesie obniżanie czyjejs wartości</p> <p>-uczniowie uświadamiają sobie związek pomiędzy poczuciem własnej wartości, a tym co myślą o sobie i nauczą się radzenia sobie z negatywnym myśleniem na swój temat</p> <p>-zwrócenie uwagi dzieci na osoby, które czują się samotne oraz sposoby pomagania tym osobom</p> <p>-uczniowie będą uczyli się rozpoznawania strachu i radzenia sobie z nim</p> <p>-uczniowie będą uczyli się, jak</p>	<p>Rysunek, karta „Prawdziwy Ja”, collage, rundka</p> <p>list do kolegi, dyplom uznania, karta „Moje mocne strony”</p> <p>opowiadanie, rozmowa, rysunek, dokańczanie zdania</p> <p>rozmowa, praca w grupach, scenki, myśli wzmacniające</p> <p>opowiadanie, scenki, listy, rundka</p> <p>rozmowa, praca grupowa, Siła Mojego Strachu, dokańczanie zdania</p> <p>sposoby opanowywania</p>

II.	Uczestnictwo w grupie	8. Potrzeby a zachowania	opanować swoją złość -uczniowie będą sobie uświadamiali związki między zachowaniami a zaspokajaniem potrzeb	złości, radzenie sobie ze złością – odgrywanie scenek, rysunek
		9. Potrzeby i zachcianki	-uczniowie będą mogli uświadomić sobie, że oprócz zaspokajania rzeczywistych potrzeb istnieją zachcianki, które nie zawsze muszą być zaspokajane	rozmowa, arkusz „Moje potrzeby”, podsumowanie quiz, arkusz „To, czego potrzebuję i to, czego chcę”, arkusz „Czy to potrzeba, czy zachcianka”, podsumowanie
		10. Grupy, do których należymy	Uświadomienie sobie przez uczniów roli, jaką pełnią w ich życiu różne grupy, osoby i wpływu jaki na nich wywierają	dyskusja, Ludzie, z którymi się kontaktuję – karta, rozmowa, rundka
		11. Moja rodzina	-uświadomienie uczniom, jaka jest ich rola w rodzinie i jakie znaczenie ma dla nich rodzina	krąg mojej rodziny (portret), moje miejsce w rodzinie – praca w grupach, arkusz „Moja rodzina
		12. Rodziny są różne	-ułatwienie dzieciom różnych sytuacji rodzinnych	dyskusja, praca w grupach, rundka
		13. Moje przyjaźnie	-uświadomienie sobie przez uczniów, co oznacza dla nich przyjaźń i jak mogą dbać o jej trwałość	rozmowa, zdania niedokończone, pomnik przyjaźni, scenki
		14. Jak lepiej rozumieć innych ludzi?	-uczniowie nauczą się rozumieć lepiej innych ludzi tak, aby uniknąć pochopnych opinii i decyzji	rozmowa, praca w grupach w oparciu o arkusze sytuacji

III	Rozwiązywanie problemów	<p>15. Uczymy się współdziałania</p> <p>16. Podejmowanie decyzji</p> <p>17. Zdarza nam się podejmować ryzykowne decyzje</p> <p>18. Rozwiązywanie problemu klasowego</p> <p>19. Rozwiązywanie problemów</p>	<p>-uczniowie będą się czyli współpracy i określali reguły pracy w grupie</p> <p>-uczniowie będą zdobywali umiejętno- ważne przy podejmowaniu decyzji</p> <p>-uczniowie będą analizować sytuacje, w których podejmują ryzykowne decyzje i uświadamiać sobie konsekwencje tych decyzji dla nich i ich stosunków z innymi</p> <p>-uczniowie nauczą się praktycznego rozwiązywania problemów klasowych</p> <p>-ćwiczenie innej strategii rozwiązywania problemów</p>	<p>praca w grupach – budowanie z kart, rozmowa, lista reguł</p> <p>opowieść, sytuacje, rundka kończąca</p> <p>rozmowa, praca w grupach – ryzykowne zachowania, scenki, podsumowanie</p> <p>rozmowa o problemach, rozwiązywanie problemu, rundka kończąca</p> <p>mini wykład, praca w małych grupach – Jak rozwiązać problem</p>
IV	Dbanie o zdrowie i wiedza na temat uzależnień	<p>20. Podejmujemy decyzje dotyczące zdrowia</p> <p>21. Czemu ludzie sięgają po środki uzależniające?</p> <p>22. Jak zmieniamy swój nastrój?</p>	<p>- praca nad budowaniem odpowiedzialności za własne zdrowie</p> <p>- uczniowie poznają przyczyny i okoliczności sięgania przez młodych ludzi po środki uzależniające</p> <p>-uświadomienie uczniom jakie są zdrowe sposoby wpływania na swój nastrój w trudnych sytuacjach</p>	<p>rozmowa, praca w grupach, arkusz „Cele dotyczące mojego zdrowia”, pogadanka</p> <p>rozmowa, Kto zgubił torbę?, historyjka, podsumowanie</p> <p>rozmowa, karta „Sytuacje, w których najczęściej ...”, scenki, zakończenie</p>

V.	Rajd	23. Działanie nikotyny na nasze ciało	- uczniowie dowiedzą się o działaniu nikotyny na organizm i o skutkach palenia	rysunek „To twoje ciało”, praca w grupach, quiz, wywiady, zakończenie
		24. Dlaczego ludzie piją alkohol?	- poznanie powodów picia alkoholu i sposobów radzenia sobie z nimi	collage, pogadanka, rundka
		25. Zasady brania lekarstw	- uczniowie poznają zasady brania lekarstw	praca w grupach, ulotki, omawianie sytuacji, rundka
		26. Co wiemy, a czego nie wiemy o narkotykach?	- zdobycie podstawowej wiedzy dotyczącej narkotyków	ankieta, praca w małych grupach, rozmowa, podsumowanie
		27. Reklamy lekarstw i używek	- zrozumienie technik działania reklam lekarstw i używek	praca w małych grupach, rozmowa, rundka
		27. Z przyjaciółmi zawsze różniej	- sprawdzenie zdobytych umiejętności i wiadomości	- gry i zabawy

KLASA VI

L.p.	Temat bloku	Temat spotkania	Cele	Sposoby realizacji
I.	Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć	<p>1. Dobre myślenie o sobie</p> <p>2. Moje problemy</p> <p>3. Uczucia i reakcje organizmu</p> <p>4. Myśli, uczucia, zachowania</p> <p>5. Trudne uczucia i ich wyrażanie</p> <p>6. Jak radzić sobie ze wstydem?</p> <p>7. Co to jest złość?</p>	<p>-uświadomienie sobie przez uczniów swoich mocnych stron i znaczenia pozytywnej samooceny</p> <p>-szukanie sposobów radzenia sobie ze swoimi problemami</p> <p>-uświadomienie sobie jakie reakcje organizmu towarzyszą uczuciom i jaki jest związek uczuć z zachowaniem</p> <p>-uświadomienie uczniom związków pomiędzy myśleniem, uczuciami i zachowaniem</p> <p>-uczniowie będą uczyli się rozpoznawania trudnych uczuć i szukali skutecznych sposobów ich wyrażania</p> <p>-rozpoznawanie uczucia wstydu i poznanie sposobów radzenia sobie z nim</p> <p>-uczniowie będą przyglądali się temu,</p>	<p>Arkusz „Dobre myślenie o sobie”, omówienie, arkusz „Moje punkty oparcia”</p> <p>wprowadzenie, arkusz „Worek z moimi problemami”, praca w grupach, rundka</p> <p>rozmowa, praca w grupach, sytuacje</p> <p>wprowadzenie, rundka - „Widzę – myślę – czuję”, ćwiczenia</p> <p>czy podobnie odbieramy tę samą sytuację?, Historia Marka – praca w kręgu, praca w grupach</p> <p>praca w oparciu o przedstawione sytuacje, radzenie sobie ze wstydem, rozmowa</p> <p>rysunek, kiedy przeżywamy</p>

II	Uczestnictwo w grupie		jak wyrażają złość oraz jakie mają z tego korzyści, a jakie trudności	złość, dyskusja, rundka
		8. Co robisz ze swoją złością?	-uczniowie określają swój sposób wyrażania złości i porównują go z innymi oraz będą uczyli się zdrowych sposobów wyrażania złości	lista, karta „Sposoby wyrażania złości”, wyrażanie złości, podsumowanie
		9. Jak się zmieniamy?	-uświadomienie uczniom, że rozwój jest procesem i że każda osoba ma swoje własne tempo rozwoju	winda, raporty – praca w grupach, rozmowa
		10. Jakim człowiekiem chcę być?	-uświadomienie sobie przez uczniów ich planów na przyszłość oraz drogi, jaką muszą przebyć, aby ją zrealizować	wprowadzenie, collage, rozmowa
		11. Jak zrozumieć, co przeżywają inni?	-uczniowie zrozumieją pojęcie empatii i nauczą się praktycznego jej stosowania	co to jest empatia? - rozmowa, arkusz „Postaw się w tej sytuacji, empatyczne dialogi, podsumowanie
	12. Jak inni wpływają na nas?	-uświadomienie uczniom wpływu grup, do których należą, na ich postawy i zachowania	wprowadzenie, arkusz „Kto na mnie wpływa”, rundka,	
	13. Moje przyjaźnie	-uczniowie określa swoje oczekiwania wobec przyjaciół oraz poznają własne możliwości bycia czyimś Przyjacielem	rysunek „Mój przyjaciel/Moja przyjaciółka”, lista, wnioski	
	14. Pomaganie	-uczniowie będą	wstęp, trudne	

III	Rozwiązywanie problemów	innym	zastanawiali się nad sposobami pomagania rówieśnikom w trudnych sytuacjach	sytuacje, pomaganie w naszej klasie
		15. Namawianie	-uczniowie będą się uczyli, jak rozpoznawać różne sposoby namawiania	rozmowa, scenki, praca w grupach
		16. Uczymy się odmawiać	-ćwiczenie umiejętności odmawiania	rozmowa, arkusz „Scenki odmawiania”, podsumowanie
		17. Podejmujemy trudne decyzje	-uczniowie będą uczyli się podejmowania decyzji w sytuacjach dylematu moralnego	wprowadzenie, opowiadanie, scenki, rundka
		18. Jak podobieństwa i różnice wpływają na nasze wzajemne kontakty?	-uświadomienie sobie przez uczniów, co ich łączy z innymi, a co ich dzieli i jaki ma to wpływ na wzajemne kontakty	Karta podobieństw i różnic, praca w grupach – dostrzegamy podobieństwa między sobą
		19. Konflikty są częścią naszego życia	-uczniowie uświadamiają sobie, że istnienie konfliktów jest czymś naturalnym	wprowadzenie, Moje życie i konflikty – rysunek, omówienie
		20. Co to jest konflikt?	-uczniowie poznają podstawy wiedzy o konfliktach	rozmowa „Co to jest konflikt”, praca w grupach, rundka
IV	Dbanie o zdrowie i wiedza na temat uzależnień	21. Sposoby rozwiązywania konfliktów	-poznawanie strategii zachowań w sytuacjach konfliktowych	sytuacje, praca w grupach, rozmowa, rundka
		22. Nasze potrzeby i sposoby ich zaspokajania	-uczniowie będą uczyli się rozpoznawać swoje potrzeby i ich znaczenie	co to są potrzeby – lista potrzeb, rozmowa, karta „Nieznana planeta”, zakończenie
		23. Co wiemy o	-diagnoza stanu	rozmowa,

		środkach zmieniających świadomość	wiedzy uczniów na temat środków uzależniających	historyjka, skąd czerpiemy wiadomości o środkach uzależniających?, podsumowanie
		24. Mechanizm uzależnienia	- poznanie specyfiki mechanizmu uzależnienia	karta „Używanie a nadużywanie”, zegar uzależnienia, która godzina?, zakończenie
		25. Nikotyna, uzależnienie, zdrowie	- uświadomienie uczniom powodów, dla których młodzi ludzie nie powinni palić papierosów	opracowanie wywiadów, praca grupowa, szkolne normy związane z paleniem
		26. Jak można uzależnić się od alkoholu	- poznanie mechanizmu uzależnienia od alkoholu	opowiadanie, dyskusja w grupach, rundka, podsumowanie
		27. Uzależnienie od alkoholu wpływa na całą rodziną	- poznanie mechanizmów współuzależnienia w rodzinie z problemem alkoholowym	historia rodziny Kowalskich, rozmowa, podsumowanie
		28. Dlaczego ludzie biorą narkotyki	- uczniowie poznają powody używania narkotyków przez młodych ludzi	rundka, praca w małych grupach, rozmowa
		29. Używki a prawo i regulamin szkoły	- zapoznanie uczniów z obowiązującym w Polsce prawem dot. używek oraz przepisami szkolnym na ten temat	praca w małych grupach, rozmowa nt. regulaminu szkolnego, sytuacje, podsumowanie
V	Rajd	30. Wędrówka pełna przyjaźni	- sprawdzamy zdobyte umiejętności i wiadomości	wędrówka, zabawa, rozmowy w kręgu

Przewidywane efekty

Po udziale w programie innowacji „W przyjaźni z sobą i innymi” uczeń:

- rozwiązuje konfliktów między rówieśnikami,
- lepiej rozumie siebie, ma większe poczucie własnej wartości,
- lepiej buduje relacje rówieśnicze,
- potrafi skutecznie komunikować się z innymi,
- nabywa i utrwała pozytywne wzorce zachowania (współpraca, zdrowa rywalizacja),
- pozyskuje wiedzę potrzebną do sprawowania kontroli nad ryzykownymi zachowaniami dotyczącymi substancji chemicznych i środków uzależniających,
- ma większą świadomość powodów, dla których ludzie sięgają po środki uzależniające,
- jest odpowiedzialny w podejmowaniu decyzji związanych z zażywaniem środków odurzających,
- radzi sobie z naciskiem otoczenia,
- zdobywa wiedzy o pozytywnych wymiarach zdrowego życia.

Ewaluacja zajęć i osiągnięć uczniów

Celem ewaluacji będzie zdiagnozowanie sukcesów i niepowodzeń programu, poinformowanie rady pedagogicznej i zainteresowanych rodziców o wynikach programu.

Badanie efektywności założonych celów w innowacji odbędzie się poprzez:

- obserwację uczestników programu,
- wywiad z wychowawcami,
- wywiad z rodzicami,
- ankiety dla uczestników programu.

Narzędzia ewaluacji:

- Karty obserwacji uczestników zajęć
- Ankieta końcowa dla uczestników programu (k III-VI)
- Arkusz oceny programu dla prowadzących
- Kwestionariusz wywiadu dla rodziców, wychowawców

Arkusz oceny programu (dla osoby prowadzącej)

Osoba prowadząca program.....

Klasa.....

Ilość zajęć w roku szkolnym.....

Zajęcia, które uczniowie lubili najbardziej

.....

Zajęcia, które dla uczniów były mało interesujące.....

.....

Ocena aktywności uczniów.....

Tematy , które nie zostały wykorzystane i dlaczego.....

.....

.....

.....

.....

Propozycje tematów, które mogłyby znaleźć się w programie do realizacji

.....

.....

.....

.....

Wpływ realizacji programu na uczniów.....

.....

.....

Trudności podczas zajęć.....

.....

Inne uwagi.....

.....

Arkusz oceny programu (dla uczniów kl III-VI)

1.Klasa.....

2.Czy zajęcia programu „ W przyjaźni z sobą i innymi” były ciekawe?
(podkreśl właściwą odpowiedź)

Tak

Nie

3.Które z zajęć były najbardziej interesujące?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Które zajęcia najmniej Ci się podobały?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.Czy zajęcia pomogły Ci poznać i zrozumieć wcześniej nieznaną Ci tematy i problemy?
Wymień jakie.....

.....
.....
.....
.....

6. Czy rozmawiałeś z rodzicami na tematy omawiane na spotkaniach?
(podkreśl właściwą odpowiedź)

Tak

Nie

Kwestionariusz wywiadu dla rodziców

1. Czy zostali Państwo zapoznani z programem „W przyjaźni z sobą i innymi”, w którym uczestniczyło Państwa dziecko?

TAK

NIE

2. Czy rozmawialiście Państwo z dzieckiem na tematy omawiane podczas realizacji programu?

TAK

NIE

3. Jakie zagadnienia według Państwa były przydatne dla dziecka?

.....
.....
.....
.....

4. Jakie zagadnienia według Państwa były niepotrzebne?

.....
.....
.....
.....

5. Jakie, zdaniem Państwa, powinny się znaleźć w programie inne tematy konieczne do omówienia?

.....
.....
.....
.....

6. Czy dostrzegają Państwo pozytywne oddziaływanie nauczanych treści programowych na Państwa dziecko?

TAK

NIE

Dziękujemy

Kwestionariusz wywiadu dla wychowawców

1. Czy zapoznała się Pani z treściami programu „W przyjaźni z sobą i innymi”?

TAK

NIE

2. Czy wiedziała Pani o udziale Pani wychowanka w ww. programie?

TAK

NIE

3. Czy podejmowała Pani rozmowę z wychowankiem na tematy omawiane podczas realizacji programu, bądź czy wychowanek podejmował rozmowę z Panią?

TAK

NIE

4. Czy zauważyła Pani zmiany w funkcjonowaniu wychowanka na terenie szkoły?
Jeżeli tak, to jakie?

.....
.....
.....
.....

5. Czy zdaniem Pani, program „W przyjaźni z sobą i innymi” jest programem, który w sposób wystarczający realizuje założenia i cele wychowawcze?

.....
.....
.....

Dziękujemy

Bibliografia: Program wychowawczo-profilaktycznych dla klas 4-6 „*Spójrz inaczej*”
Program wychowawczo-profilaktyczny dla klas 1-3 „*Spójrz inaczej*”
autorstwa: Andrzej Kołodziejczyk, Ewa Czerniewska, Tomasz Kołodziejczyk